

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 października 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Motuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marek Dobrowolski

SSN Paweł Wojciechowski

Protokolant Kamila Zacharz

przy udziale X.1 Y.1, X. Y. oraz jej obrońcy – r.pr. I. Z., pełnomocnika K. w R. - r.pr. A. B.

w sprawie pielęgniarki X. Y.

obwinionej o popełnienie przewinienia zawodowego z art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej w zw. z pkt 2, 3, 4, 6 części ogólnej oraz pkt I ppkt 1 lit. a, b, pkt II ppkt 4, 8, 11, 12, 13 części szczególnej Kodeksu etyki zawodowej pielęgniarki i położnej Rzeczypospolitej Polskiej oraz pielęgniarki X.1 Y.1

obwinionej o popełnienie przewinienia zawodowego z art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej w zw. z pkt 2, 3, 4 części ogólnej oraz pkt I ppkt 1 lit. a, b, pkt I ppkt 2, pkt I ppkt 3 lit. a, pkt II ppkt 11, 12, 13 części szczególnej Kodeksu etyki zawodowej pielęgniarki i położnej Rzeczypospolitej Polskiej

po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej

na rozprawie w dniu 25 września 2025 r.

kasacji wniesionych przez obrońców obwinionych

od orzeczenia Naczelnego Sądu Pielęgniarek i Położnych z dnia 25 kwietnia 2024 r., sygn. akt [...] utrzymującego w mocy orzeczenie Okręgowego Sądu Pielęgniarek i Położnych [...] z dnia 8 lutego 2024 r., sygn. akt [...]

I. uchyla zaskarżone orzeczenie Naczelnego Sądu Pielęgniarek i Położnych oraz utrzymane nim w mocy orzeczenie Okręgowego Sądu Pielęgniarek i Położnych [...] w części dotyczącej X. Y. i w tym zakresie na podstawie art. 45 ust. 2 w zw. z art. 45 ust. 1 pkt 4 w zw. z art. 46 ust. 3 ustawy z dnia 1 lipca 2011 r. o samorządzie pielęgniarek i położnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 628, z późn. zm.) postępowanie wobec niej umarza, obciążając kosztami postępowania za obie instancje w tej części Okręgową Izbę Pielęgniarek i Położnych [...];

II. oddala kasację ukaranej X.1 Y.1 jako oczywiście bezzasadną, obciążając ją wydatkami za postępowanie kasacyjne w kwocie 20 (dwadzieścia) zł;

III. zasądza od Okręgowej Izby Pielęgniarek i Położnych [...] na rzecz obwinionej X. Y. kwotę 1 920 (jeden tysiąc dziewięćset dwadzieścia) zł tytułem wynagrodzenia jej obrońcy za sporządzenie kasacji oraz udział w rozprawie kasacyjnej przed Sądem Najwyższym.

Marek Dobrowolski Marek Motuk Paweł Wojciechowski

UZASADNIENIE

Pielęgniarka X. Y. została obwiniona o to, że będąc zatrudnioną w S. w R. i wykonując przy tym zawód pielęgniarki, w dniu 27 kwietnia 2019 r. w [...] Oddziale S. w R.:

1. będąc bezpośrednim świadkiem pobicia w ZOZ [...] w R. pacjenta F. M. przez pielęgniarkę X.1 Y.1, tj. widząc, jak pielęgniarka X.1 Y.1 zadaje uderzenia temu pacjentowi, szarpie go, a gdy upada, kopie go po całym ciele, nie podjęta żadnej reakcji zmierzającej do przerwania zdarzenia;
2. nie udzieliła pomocy pacjentowi po zdarzeniu polegającym na jego pobiciu przez pielęgniarkę X.1 Y.1, czym naraziła pacjenta na utratę zdrowia;

3. nie poinformowała właściwych organów/przełożonych o pobiciu pacjenta F. M. przez pielęgniarkę X.1 Y.1, a nadto wypełniła dokumentację medyczną z pominięciem okoliczności związanej z pobiciem wyżej wymienionego pacjenta, czym zataiła fakt zaistnienia opisanego powyżej zdarzenia, tj. o czyn z art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej w zw. z pkt 2, 3, 4, 6 części ogólnej oraz pkt I ppkt 1 lit. a, b, pkt II ppkt 4, 8, 11, 12, 13 części szczególnej Kodeksu etyki zawodowej pielęgniarki i położnej Rzeczypospolitej Polskiej.

Pielęgniarka X.2 Y.2 została obwiniona o to, że będąc zatrudnioną w S. w R. i wykonując przy tym zawód pielęgniarki – zastępcy kierownika Oddziału [...] ds. Pielęgniarstwa, posiadając wiarygodną informację o pobiciu pacjenta F. M. w S. w R. przez pielęgniarkę X.1 Y.1, a następnie – po dokonaniu weryfikacji – poznając okoliczności zaistniałego zdarzenia, nie poinformowała o jego przebiegu właściwych organów/przełożonych, tj. o czyn z art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej w zw. z pkt 3, 4 części ogólnej oraz pkt I ppkt 1 lit. a, b, pkt II ppkt 8, 11, 12, 13 części szczególnej Kodeksu etyki zawodowej pielęgniarki i położnej Rzeczypospolitej Polskiej.

Pielęgniarka X.1 Y.1 została o to, że będąc zatrudnioną w S. w R. i wykonując przy tym zawód pielęgniarki, w dniu 27 kwietnia 2019 r. w [...] Oddziale S. w R., po wydaniu leków pacjentowi F. M.:

1. zadawała uderzenia pacjentowi, szarpała go, a gdy upadł, kopała go po całym ciele;
 2. nie udzieliła pacjentowi pomocy po zdarzeniu, pozostawiając pacjenta leżącego nieruchomo na podłodze, czym naraziła pacjenta na utratę zdrowia;
- tj. o czyn z art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej w zw. z pkt 2, 3, 4 części ogólnej oraz pkt I ppkt 1 lit. a, b, pkt I ppkt 2, pkt I ppkt 3 lit. a, pkt II ppkt 11, 12, 13 części szczególnej Kodeksu etyki zawodowej pielęgniarki i położnej Rzeczypospolitej Polskiej.

Okręgowy Sąd Pielęgniarek i Położnych [...] orzeczeniem z dnia 8 lutego 2024 r., sygn. akt [...]:

1. uznał obwinioną X. Y. za winną zarzucanego jej przewinienia zawodowego, czym naruszyła art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarstwa i położnej w zw. z pkt 2, 3, 4, 6 części ogólnej oraz pkt I ppkt 1 lit. a, b, pkt II ppkt 4, 8, 11, 12, 13 części szczególnej Kodeksu etyki zawodowej pielęgniarstwa i położnej Rzeczypospolitej Polskiej i za to wymierzył jej karę zawieszenia prawa wykonywania zawodu pielęgniarstwa na okres 3 lat;
2. uznał obwinioną X.2 Y.2 winną zarzucanego przewinienia zawodowego, czym naruszyła art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarstwa i położnej w zw. z pkt 3, 4 części ogólnej oraz pkt I ppkt 1 lit a, b, pkt II ppkt 8, 11, 12, 13 części szczególnej Kodeksu etyki zawodowej pielęgniarstwa i położnej Rzeczypospolitej Polskiej i za to wymierzył jej karę pieniężną w wysokości 5 000 zł na płatną na cel społeczny związany z ochroną zdrowia, tj. na rzecz Fundacji w D.;
3. uznał obwinioną X.1 Y.1 za winną zarzucanego jej przewinienia zawodowego, czym naruszyła art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarstwa i położnej w zw. z pkt 2, 3, 4 części ogólnej oraz pkt I ppkt 1 lit a, b, pkt I ppkt 2, pkt I ppkt 3 lit. a, pkt II ppkt 11, 12, 13 części szczególnej Kodeksu etyki zawodowej pielęgniarstwa i położnej Rzeczypospolitej Polskiej i za to wymierzył jej karę pozbawienia prawa wykonywania zawodu pielęgniarstwa.

Jednocześnie kosztami postępowania w całości obciążył obwinione.

Po rozpoznaniu odwołań wniesionych przez obwinioną X. Y. i obwinioną X.1 Y.1, Naczelny Sąd Pielęgniarek i Położnych orzeczeniem z dnia 25 kwietnia 2024 r., sygn. akt [...], utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie, kosztami postępowania za II instancję w wysokości 1 800 zł obciążył obwinione, po 900 zł każdą z nich.

Kasację od orzeczenia Naczelnego Sądu Pielęgniarek i Położnych wywiodła obrończyni obwinionej X. Y., zaskarżając je w całości w zakresie rozstrzygnięcia dotyczącego obwinionej X. Y., na jej korzyść. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzuciła:

1. rażące naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, tj. naruszenie art. 374 k.p.k. w zw. z art. 88 pkt 1 ustawy o samorządzie pielęgniarek i położnych w zw. z art. 45 ust. 1 Konstytucji i art. 6 k.p.k. poprzez pozbawienie obwinionej jej prawa do obrony i czynnego udziału

w postępowaniu jej dotyczącym, poprzez wydanie wyroku w sprawie podczas rozprawy w dniu 25 kwietnia 2024 r., o której obwiniona dowiedziała się na trzy godziny przed rozprawą, co uniemożliwiło jej udział w rozprawie;

2. rażące naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy tj. art. 117 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 374 § 1 k.p.k. i art. 6 k.p.k., w zw. z art. 88 pkt 1 ustawy o samorządzie pielęgniarek i położnych, polegające na wadliwym uznaniu, że awizowane i podjęte na trzy godziny przed rozprawą odbywającą się w Warszawie zawiadomienie obwinionej o terminie rozprawy wyznaczonej w dniu 25 kwietnia 2024 r., zostało prawidłowo doręczone i wystąpiły tym samym warunki do rozpoznania sprawy pod jej nieobecność;
3. rażące naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, tj. naruszenie art. 338 § 2 k.p.k. w zw. z art. 88 pkt 1 ustawy o samorządzie pielęgniarek i położnych poprzez pozbawienie obwinionej prawa do wniesienia stanowiska wobec odwołania X.1 Y.1, które to obwiniona otrzymała za pośrednictwem operatora pocztowego w dniu 25 kwietnia 2024 r., a zaskarżony wyrok wydano w tym samym dniu;
4. rażące naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, tj. naruszenie 44 ust. 3. w zw. z 44 ust. 2. ustawy o samorządzie pielęgniarek i położnych poprzez brak właściwego przeprowadzenia postępowania dowodowego, dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny dowodów, m.in. poprzez pominięcie dowodów oferowanych przez obwinione, w efekcie niedostrzeżenie, że w sprawie występują istotne wątpliwości, których nie dało się usunąć i które winny przemawiać za ich uwzględnieniem na korzyść obwinionej X. Y. i w efekcie jej uniewinnieniem;
5. rażące naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, tj. naruszenie art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 433 § 2 k.p.k., w zw. z art. 88 pkt 1 ustawy o samorządzie pielęgniarek i położnych poprzez brak właściwego i rzetelnego rozpoznania wszystkich zarzutów zawartych w odwołaniu obwinionej X. Y., tj. poszczególnych zarzutów odnoszących się do przekroczenia zasady swobodnej oceny dowodów, odrzucenia dowodów innych niż dowody strony skarżącej, lakoniczne odniesienie się do zarzutów

zgłaszanych przez obwinioną na etapie postępowania przygotowawczego, w sytuacji gdy Naczelny Sąd Pielęgniarek i Położnych miał bezwzględny obowiązek merytorycznego i należytego rozpoznania wszystkich zarzutów zawartych w odwołaniu, a w uzasadnieniu orzeczenia skupił się niemal wyłącznie na zarzutach obwinionej X.1 Y.1, zupełnie bagatelizując zarzuty i twierdzenia obwinionej X. Y., lakonicznie odnosząc się wyłącznie do zarzutu niewłaściwej oceny dowodów i pomijając pozostałe zarzuty; powyższe uchybienie miało istotny wpływ na wynik sprawy, albowiem w przypadku rozpoznania tych zarzutów Naczelny Sąd Pielęgniarek i Położnych powinien był wydać odmienny wyrok i zmienić zaskarżony wyrok poprzez uniewinnienie obwinionej w zakresie czynów jej zarzucanych, ewentualnie uchylić zaskarżony wyrok w całości w celu przeprowadzenia przez Okręgowy Sąd Pielęgniarek i Położnych wnikliwego i rzetelnego postępowania dowodowego.

6. rażące naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 88 pkt 1 ustawy o samorządzie pielęgniarek i położnych poprzez rażąco nieprawidłowe utrzymanie przez Naczelny Sąd Pielęgniarek i Położnych kary wymierzonej obwinionej, w sytuacji gdy stopień jej zawinienia uzasadnia wymierzenie kary łagodniejszej, tj. co najwyżej kary upomnienia. Powyższe uchybienie miało istotny wpływ na wynik sprawy, albowiem Sąd, uznając rażąco niewspółmierny charakter kary, powinien był wydać odmienny wyrok i zmienić zaskarżony wyrok poprzez uniewinnienie obwinionej w zakresie zarzucanych jej czynów lub ewentualnie uchylić zaskarżony wyrok w całości lub w części lub ewentualnie zmniejszyć karę wymierzoną obwinionej.

Podnosząc tak sformułowane zarzuty, obrończyni obwinionej X. Y. wniosła o uchylenie w całości zaskarżonego orzeczenia co do obwinionej X. Y. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, a także o zasądzenie od pokrzywdzonego na rzecz obwinionej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu przed Sądem Najwyższym według norm przepisanych.

Kasację od orzeczenia Naczelnego Sądu Pielęgniarek i Położnych wywiódł obrońca obwinionej X.1 Y.1, zaskarżając je w całości na jej korzyść. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

- I. naruszenia prawa procesowego, mające wpływ jego treść, tj.:
1. naruszenie art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 88 pkt 1 ustawy o samorządzie pielęgniarek i położnych, polegające na braku rozważenia przez Naczelny Sąd Pielęgniarek i Położnych zarzutów sformułowanych w odwołaniu ukaranej oraz braku wskazania przyczyn takiego stanu rzeczy, co w konsekwencji doprowadziło do inkorporowania w treść orzeczenia niewłaściwej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego poczynionej przez Okręgowy Sąd Pielęgniarek i Położnych [...] na skutek naruszenia art. 7 k.p.k. w zw. z art. 88 pkt 1 ustawy o samorządzie pielęgniarek i położnych;
 2. naruszenie art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k. w zw. z art. 88 pkt 1 ustawy o samorządzie pielęgniarek i położnych, polegające na nierozważeniu przez Sąd odwoławczy zarzutu niewspółmierności orzeczonej kary, jaki ukarana podnosiła w odwołaniu od orzeczenia Sądu I Instancji;
 3. naruszenie art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 170 k.p.k. w zw. z art. 88 pkt 1 ustawy o samorządzie pielęgniarek i położnych, polegające na nierozważaniu przez Sąd odwoławczy wniosku dowodowego obwinionej zmierzającego do pozyskania dokumentu z oględzin płyty nagrania obrazującego zaistniałe zdarzenie, znajdującego się w aktach sprawy karnej; taki wniosek obwiniona zawarła w treści odwołania od orzeczenia Sądu I instancji;
 4. naruszenie art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 424 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art 88 pkt 1 ustawy o samorządzie pielęgniarek i położnych, polegające na:
 - a) braku wskazania przyczyn dla których zarzuty i wnioski odwołania ukaranej Naczelny Sąd Pielęgniarek i Położnych uznał za niezasadne, oraz na jakich oparł się dowodach w wydanym orzeczeniu, przy równoczesnym kwestionowaniu zarzutów podniesionych w treści odwołania ukaranej oraz braku uzasadnienia dla tak zajętego stanowiska w wydanym rozstrzygnięciu, co skutkuje brakiem możliwości poddania orzeczenia kontroli kasacyjnej;

b) w zakresie opisu zarzucanego czynu, który nie pokrywa się z materiałem dowodowym sprawy, gdzie Naczelny Sąd Pielęgniarek i Położnych uznał, że ocena materiału dowodowego przeprowadzona przez obwinioną jest subiektywna i stanowi jej linię obrony, nie podając i nie wyjaśniając argumentacji dla tak przyjętego stanowiska, co skutkuje tym, iż jest to nie wystarczające dla prawidłowości przeprowadzonej kontroli instancyjnej.

5. naruszenie art. 67 ust. 1 ustawy o samorządzie pielęgniarek i położnych, polegające na obciążeniu obwinionej kwotą 900 zł tytułem kosztów procesu za II instancję, podczas gdy wysokość tych kosztów jest znacznie zawyżona i orzeczona bez wyraźnej podstawy prawnej oraz w żaden sposób nie wyjaśniono, z czego wynika;
6. naruszenie art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 413 § 1 pkt 4 i § 2 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 88 pkt 1 ustawy o samorządzie pielęgniarek i położnych, polegające na niezmodyfikowaniu przez Sąd odwoławczy opisu czynu i przypisaniu zachowań ukaranej, których faktycznie się nie dopuściła, jako że nie wynikają one z materiału dowodowego sprawy tj. kopała po całym ciele pokrzywdzonego, uderzała pokrzywdzonego przez kilkadziesiąt sekund, uderzała pokrzywdzonego pięścią, za co także została ukarana, mimo tego że zachowań takich nie przejawiała wobec pokrzywdzonego;

II. naruszenie prawa materialnego, tj.

1. art. 12 ustawy o zawodach pielęgniarki i położnej, polegające na bezzasadnym przyjęciu i błędnej interpretacji iż „obwiniona uważa, iż skoro uderzyła pokrzywdzonego i spowodowała jego upadek nie mogła mu udzielić jednocześnie pomocy, aby nie spowodować u niego zagrożenia zdrowia”, podczas gdy ukarana na żadnym etapie postępowania nigdy nie prezentowała takiego stanowiska jak wskazał Naczelny Sąd Pielęgniarek i Położnych;
2. art. 12 ustawy o zawodach pielęgniarki i położnej, polegające na bezzasadnym przyjęciu, iż „obwiniona miała pozostawić pobitego bez opieki i zgodzić – czyli zgodziła się na konsekwencje wynikające z pobicia przez nią pacjenta”, podczas gdy sytuacja taka nie miała miejsca, co

wynika z nagrania znajdującego się w aktach sprawy ukazującego zaistniałą sytuację;

3. art. 12 ustawy o zawodach pielęgniarki i położnej, polegające na bezzasadnym przyjęciu, iż obwiniona widząc leżącego pacjenta, miała nie interesować się jego stanem po pobiciu, podczas gdy sytuacja taka nie miała miejsca, co wynika z nagrania znajdującego się w aktach sprawy ukazującego zaistniałą sytuację.

III. działając z ostrożności procesowej – niewspółmierność wymierzonej kary, wyrażającą się w orzeczeniu zbyt wysokiej kary wobec faktycznego czynu, jakiego dopuściła się ukarana, a to najsurowszej z katalogu kar przewidzianych przez ustawę polegającą na pozbawieniu prawa do wykonywania zawodu bez podania jakiegokolwiek uzasadnienia dla wyboru tej, a nie innej kary, co uniemożliwiło poddanie orzeczenia kontroli kasacyjnej i miało wpływ na rodzaj orzeczonej kary.

Podnosząc tak sformułowane zarzuty, obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Naczelnemu Sądowi Pielęgniarek i Położnych.

Odpowiedzi na kasację wywiedzioną przez obrończynię obwinionej X. Y. wnieśli: Zastępca Okręgowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej przy Okręgowej Izbie Pielęgniarek i Położnych [...], pełnomocnik pokrzywdzonego S. w R. oraz obrońca obwinionej X.1 Y.1

Zastępca Okręgowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej podniósł, że zgodnie z przepisem art. 73 ust. 4 ustawy o samorządzie pielęgniarek i położnych kasacja może być wniesiona z powodu uchybień wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k. lub innego rażącego naruszenia prawa. Kasacja może być wniesiona również z powodu niewspółmierności kary. Sąd odwoławczy ograniczył się do utrzymania w mocy orzeczenia sądu *meriti* i należy uznać, że nie czynił on ani samodzielnej oceny materiału dowodowego ani tym bardziej nie dokonywał ustaleń faktycznych. Naczelny Sąd Pielęgniarek i Położnych dokonał oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, nadto wskazał, że dowody na których oparł się Okręgowy Sąd Pielęgniarek i Położnych [...] były wystarczające do wydania orzeczenia. Nadto Sąd ten odniósł się do kwestii związanej wyrokiem wydanym przez Sąd Pracy w

sprawie z powództwa X. Y.. Okręgowy Sąd Pielęgniarek i Położnych oraz Naczelny Sąd Pielęgniarek i Położnych są sądami korporacyjnymi niezależnymi od sądów powszechnych. Prowadzone korporacyjne postępowania nie mogą opierać się na ustaleniach sądów powszechnych, mogą się jedynie posiłkować nimi w szczególnie uzasadnionych przypadkach.

W konkluzji Zastępcy Okręgowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej wniósł o oddalenie kasacji jako oczywiście bezzasadnej oraz o obciążenie obwinionej kosztami postępowania kasacyjnego.

Pełnomocnik pokrzywdzonego podniósł:

1. w zakresie zarzutu z pkt 1 i 2 kasacji: obwiniona nie poinformowała Naczelnego Sądu Pielęgniarek i Położnych o fakcie odbioru zawiadomienia o rozprawie na trzy godziny przed jest rozpoczęciem, a przynajmniej nie zaoferowała Sądowi dowodu, z którego można byłoby wywnioskować, iż X. Y. podjęła próby poinformowania wskazanego Sądu o tym fakcie; co więcej, obwiniona nie złożyła wniosku o odroczenie rozprawy przed rozpoczęciem przewodu sądowego na podstawie art. 353 § 2 k.p.k.;
2. w zakresie zarzutu z pkt 3 kasacji: zgodnie z art. 338 § 2 k.p.k. oskarżony ma prawo wniesienia, w terminie 7 dni od doręczenia mu aktu oskarżenia, pisemnej odpowiedzi na akt oskarżenia, o czym należy go pouczyć. Mając na względzie powyższe nie sposób uznać, że X. Y. miała prawo wnieść stanowisko do odwołania X.1 Y.1; nawet w przypadku uznania, że faktycznie doszło do naruszenia przepisów postępowania, to brak możliwości odniesienia się do stanowiska zaprezentowanego przez X.1 Y.1 nie było „rażącym” naruszeniem przepisów procedury karnej i nie miało wpływu na treść orzeczenia;
3. w zakresie zarzutu z pkt 4 kasacji: żaden dowód zaoferowany przez obwinioną nie mógłby świadczyć o braku jej winy lub o niższym poziomie jej zawinienia; długotrwałe utrzymywanie w tajemnicy zdarzenia przez swoimi przełożonymi i osobami zarządzającymi, brak odnotowania zajścia w dokumentacji medycznej, a także nieudzielenie pomocy osobie chorej psychicznie nie może prowadzić do innej oceny stopnia zawinienia; Naczelny Sąd Pielęgniarek i Położnych nie uwzględniając oferowanych przez skarżącą wniosków

dowodowych, nie dopuścił się rażącego naruszenia przepisów postępowania, które miały wpływ na wynik postępowania;

4. w zakresie zarzutu z pkt 5 kasacji: nawet gdyby uznać, iż Naczelny Sąd Pielęgniarek i Położnych nie rozpatrzył rzetelnie wszystkich zarzutów zawartych w odwołaniu X. Y. (czemu poszkodowany przeczy), to autor kasacji w żaden sposób nie wykazał, iż domniemane naruszenie przepisów postępowania miało istotny wpływ na wynik sprawy;
5. w zakresie zarzutów z pkt 6 kasacji: zarzuty te są całkowicie chybione; nie sposób bowiem uznać, iż kara w postaci zawieszenia prawa wykonywania zawodu na okres 3 lat jest niewspółmierna do zarzucanych X. Y. czynów; nie sposób też uznać, że podjęte przez skarżącą działania, w tym bierne obserwowanie zajścia, nie udzielenie pomocy pacjentowi, nie odnotowanie zdarzenia w dokumentacji medycznej, nie poinformowanie przełożonych o stosowaniu przemocy przez personel szpitala, samo w sobie ma charakter rażący, a działanie po zdarzeniu, a w zasadzie jego brak, winno być traktowane jako działanie z premedytacją.

W konkluzji pełnomocnik pokrzywdzonego stwierdził, że w toku postępowania przed sądami odpowiedzialności zawodowej został zebrany wyczerpujący materiał dowodowy, który pozwala bez najmniejszych wątpliwości ustalić, iż do popełnienia czynów stawianych obwinionej doszło, a w przypadku uznania, iż w toku postępowania przez Naczelny Sąd Pielęgniarek i Położnych doszło do naruszenia przepisów postępowania, to naruszenia te nie tylko nie były rażące, ale przede wszystkim (mając na uwadze obszerny i jednoznaczny materiał dowodowy) nie miały wpływu na wynik sprawy. Nie sposób też tracić z pola widzenia karygodności postępowania obwinionej, a także jej późniejszego zachowania, które miało na celu ukrycie popełnionego przez nią czynu.

Pełnomocnik pokrzywdzonego wniósł o oddalenie kasacji i o zasądzenie od obwinionej na rzecz pokrzywdzonego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu przed Sądem Najwyższym według norm przepisanych.

Obrońca obwinionej X.1 Y.1 podniósł, że trafny jest zarzut nierozpoznania przez Sąd odwoławczy zarzutów zawartych w odwołaniu wniesionym przez obwinioną X. Y. Naczelny Sąd Pielęgniarek i Położnych nie zrealizował funkcji

rozpoznawczej i kontrolnej, stanowiącej cel postępowania odwoławczego. Orzeczenie Sądu II instancji stanowi jedynie powielenie stanowiska Sądu I instancji bez dokonania analizy sprawy i rozważenia podniesionych zarzutów

W konkluzji obrońca obwinionej X.1 Y.1 wskazał, że zaskarżone orzeczenie powinno zostać uchylone.

Odpowiedzi na kasację wywiedzioną przez obrońcę obwinionej X.1 Y.1 wnieśli: Zastępca Okręgowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej przy Okręgowej Izbie Pielęgniarek i Położnych [...] oraz obrończyni obwinionej X. Y..

Zastępca Okręgowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej odnośnie do omawianej kasacji zajął tożsame stanowisko procesowe jak w odniesieniu do kasacji wniesionej przez obrończynię obwinionej X. Y..

Obrończyni obwinionej X. Y. podniosła, że Sądy obu instancji w sposób pobieżny i tendencyjny dokonały oceny materiału dowodowego, dochodząc w ten sposób do błędnych konkluzji w zakresie oceny zachowania obwinionych. Gdyby Sądy prawidłowo zinterpretowały zachowanie X.1 Y.1, to jednocześnie implikowałoby to konieczność przyjęcia odmiennej oceny zachowania X. Y. Sąd II instancji zupełnie bezpodstawnie odmówił obwinionym prawa do udowodnienia ich twierdzeń o tym, jak wyglądało całe zdarzenie, poprzez odmowę posłużenia się oferowanymi przez nie dowodami. Sąd opierając się wyłącznie na wycinku nagrania pozbawił się szerszej perspektywy całego zdarzenia co doprowadziło go do błędnych subsumpcji.

Na rozprawie w dniu 25 września 2025 r. obwiniona X.1 Y.1 poparła w całości kasację wniesioną przez jej obrońcę. Obwiniona X. Y. oraz jej obrończyni poparły kasację w całości, wnosząc o umorzenie postępowania i o przyznanie kosztów zastępstwa procesowego. Pełnomocnik pokrzywdzonego K. w R. wniósł o oddalenie obu kasacji, a jeśli chodzi o koszty postępowania, to zajął stanowisko jak w odpowiedzi na kasację.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja wywiedzioną przez obrońcę obwinionej X.1 Y.1 jest oczywiście bezzasadna, co musiało skutkować jej oddaleniem. Na rozprawie w dniu 8 października 2025 r. Sąd przedstawił ustne motywy takiego rozstrzygnięcia. Stosownie do treści art. 535 § 3 k.p.k. oddalenie kasacji jako oczywiście bezzasadnej

nie wymaga pisemnego uzasadnienia, w związku z tym powody dokonania takiego rozstrzygnięcia zostaną pominięte w niniejszym uzasadnieniu.

Z kolei kasacja wywiedziona przez obrończynię obwinionej X. Y. okazała się zasadna w zakresie zarzutów zawartego w jej pkt 5, a z uwagi na charakter dostrzeżonego uchybienia, zaszła konieczność dokonania w niniejszej sprawie rozstrzygnięcia kasatoryjnego.

Odnosząc się do zarzutu z pkt 5 kasacji należy przypomnieć, że przepis art. 433 § 2 k.p.k. nakłada na Sąd odwoławczy obowiązek rozważenia wszystkich wniosków i zarzutów zawartych w środku odwoławczym, zaś w myśl art. 457 § 3 k.p.k. w uzasadnieniu należy podać, czym kierował się sąd wydając wyrok oraz dlaczego zarzuty i wnioski zawarte w apelacji uznał za zasadne albo za niezasadne. Powyższe przepisy znajdują odpowiednie zastosowanie w postępowaniu z zakresu odpowiedzialności zawodowej pielęgniarek i położnych na mocy odesłania zawartego w art. 88 pkt 1 ustawy z dnia 1 lipca 2011 r. o samorządzie zawodowym pielęgniarek i położnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 628, z późn. zm.), zwanej dalej „u.s.z.”.

Obwiniona X. Y. w złożonym odwołaniu powołała się na ustalenia poczynione przez Sąd Rejonowy w R. – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w wyroku z dnia 10 marca 2022 r., sygn. akt V P 149/19, wydanym w sprawie z jej powództwa przeciwko S. w R. o przywrócenie do pracy i wynagrodzenie za okres pozostawania bez pracy. Wskazany wyrokiem Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych przywrócił X. Y. do pracy w wymienionym wyżej szpitalu, przyjmując że Szpital będący jej pracodawcą nie udowodnił prawdziwości przyczyn rozwiązania z nią umowy o pracę. Sąd wskazał, że:

– „(...)pozwany przedstawił nagranie z monitoringu, zawierające wyłącznie obraz bez fonii, zarzucając jednocześnie powódce brak reakcji na agresję pracownika. Jednakże z przeprowadzonych w sprawie dowodów wynika, iż powódka zwracała się do pielęgniarki używającej przemocy, prowadząc do skutecznego zaprzestania przez nią ataku. Stanowią o tym zeznania X.1 Y.1, które zostały potwierdzone przez powódkę, ale także samo nagranie z monitoringu, na którym widać, iż napastniczka odstąpiła po chwyceniu ją za ramię przez powódkę. Nie sposób wymagać od powódki, aby ta sama dokonała rozdzielania uczestników zdarzenia, czy aby sama dokonała obezwładnienia napastnika, tym bardziej, iż wszystko działo się bardzo szybko (całe

zdarzenie trwało 20 sekund między 14:05:50, a 14:06:10), a powódka nie była przygotowana na taką sytuację. U pozwanego brak jest procedury postępowania w przypadku ataku pracownika na pacjenta, co jest zresztą oczywiste, zarazem nie można wymagać określonego zachowania od pracownika będącego świadkiem takiego zdarzenia, gdyż był on w szoku. Powódka nie jest osobą posiadającą specjalistyczne kwalifikacje, aby zareagować w inny sposób w przeciągu kilkudziesięciu sekund. Co więcej incydentalność tego zdarzenia oraz zaskoczenie i szok potwierdziła również pracownica monitoringu M. K., która bezpośrednio obserwowała całą sytuację, nie musiała zabezpieczać leków, pacjentów i uspokajać atakującej, a także miała do dyspozycji przycisk wzywający grupę interwencyjną, jednakże z uwagi na szok go nie użyła. (...)”

– „(...) Na marginesie należy także podnieść, iż w przypadku gdyby na oddziale zapewniona była prawidłowa obsada personelu możliwym byłoby zainterweniowanie przez inne osoby. Nie bez znaczenia dla oceny zachowania powódki pozostaje także fakt, iż powódka nie miała możliwości w żaden sposób włączyć alarmu, a pracownik odpowiedzialny za to, który widział całe zajście na monitoringu także nie zainterweniował, nie udzielając tym samym pomocy pielęgniarkom oraz pacjentowi. Nie sposób także uznać jakoby powódka nie udzieliła pomocy pacjentowi, co miało stanowić uzasadniającą przyczynę rozwiązania umowy o pracę. Powódka skutecznie zakwestionowała twierdzenie powoda jakoby nie zwracała się do pacjenta, gdy ten leżał na ziemi, a pozwany nie zdołał udowodnić, jakoby faktycznie powódka takiej czynności nie wykonała. Sama okoliczność, że pacjent nie chciał wstać z ziemi nie oznacza jeszcze, że powódka była zobowiązana do samodzielnego podniesienia go z ziemi, tym bardziej, iż moment wcześniej doszło z jego strony do agresji, jedyna współpracownica chwilę wcześniej dopuściła się ataku na pacjenta, a brak-było jakiegokolwiek innej osoby która mogłaby jej pomóc w tym zakresie. Trzeba także wspomnieć, iż na nagraniu (14:06:27) widać wyraźnie jak powódka wychyla się zza ściany i sprawdza co dzieje się u poszkodowanego. Nadto F. M. po chwili sam wstał z ziemi (14:06:49), co w konsekwencji prowadzi do konkluzji, iż nie potrzebował on żadnej pomocy medycznej – pielęgniarskiej, do której powódka byłaby zobowiązana. Tym samym nie naruszyła ona żadnych obowiązków, wynikających z charakteru świadczonej pracy. (...)”

– „(...) W tej sprawie zachowanie powódki było prawidłowe na tyle na ile samodzielnie mogła zareagować, a zatem nie sposób przyjąć, iż jej zachowanie było nieetyczne, bądź sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, a już na pewno, iż stanowiło rażące naruszenie obowiązków pracowniczych. To, że X.1 Y.1 użyła przemocy wobec pacjenta nie oznacza, iż odpowiedzialność za to ma ponosić osoba trzecia, której de facto zdarzenie to nie dotyczy. Jednocześnie w ocenie Sądu nieracjonalne jest postępowanie pracodawcy, który zastosował jedynie karę porządkową wobec pracownicy monitoringu, która nie podjęła żadnej interwencji mimo tego, iż widziała całość zdarzenia i miała możliwości włączenia alarmu, a jedynie biernie się przyglądała. Z kolei w stosunku do powódki, która jak zostało wykazane nie miała możliwości bezpośrednio zawiadomienia służb zastosować rozwiązanie umowy o pracę w trybie dyscyplinarnym. (...). Mając na uwadze powyższe rozważania Sąd stoi na stanowisku, iż przywrócenie powódki do pracy jest zasadne. Nadto, Sąd miał na uwadze, że powódka przez wiele lat wykonywała sumienne swoje obowiązki, nie było co do niej żadnych zastrzeżeń, a nie sposób „karać” ją za czyny innych osób, tym bardziej iż inni pracownicy, którzy także w istocie nie powiadomili o zdarzeniu pracodawcy, ani nie zareagowali w należyty sposób na zdarzenie nie zostali potraktowani w tak dotkliwy sposób. Ostatecznie także wskazać należy, iż sam fakt, iż w dokumentacji z przebiegu zdarzenia powódka nie zamieściła wpisu o zachowaniu X.1 Y.1 nie ma znaczenia dla wydania rozstrzygnięcia w tej sprawie, bowiem nie stanowił przyczyny rozwiązania umowy o pracę. Sąd orzekając w sprawie odwołania od oświadczenia o rozwiązaniu umowy o pracę bada posiada jedynie kognicję do oceny prawdziwości wskazanych w oświadczeniu przyczyn rozwiązania umowy. W niniejszej sprawie w oświadczeniu nie wskazano, iż przyczyną rozwiązania było zachowanie powódki polegające na niezgłoszeniu zdarzenia kierownictwu pozwanego. Na marginesie należy jedynie wskazać, że pozostali pracownicy jak wynika z zebranego materiału dowodowego również tego nie zrobili.(...)”.

Jak wynika z uzasadnienia orzeczenia Naczelnego Sądu Pielęgniarek i Położnych, Sąd ten odnosząc się do odwołania wniesionego przez obwinioną X. Y., stwierdził jedynie, że dowody, na których oparł się Okręgowy Sąd Pielęgniarek i Położnych były wystarczające do wydania zaskarżonego orzeczenia. Z kolei wyrok

Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych nie wiąże sądów rozstrzygających sprawy z zakresu odpowiedzialności zawodowej pielęgniarek i położnych (zwanymi dalej „sądami pielęgniarsko-położniczymi”), zaś ocena materiału dowodowego jest ich wyłączną kompetencją. Zarzucił przy tym autorce odwołania, że ta nie przedstawiła własnej interpretacji materiału dowodowego, „która byłaby podstawą do analizy stwierdzanych różnic w interpretacji i stanowiłaby podstawę do ustalenia jednolitego stanowiska bądź ustalenia, co było podstawą różnej interpretacji”.

Jakkolwiek należy zgodzić się z poglądem, że sądy pielęgniarsko-położnicze korzystają z niezależności jurysdykcyjnej, tzn. samodzielnie rozstrzygają zagadnienia faktyczne i prawne oraz nie są związane rozstrzygnięciem innego sądu lub organu (z wyjątkiem prawomocnych rozstrzygnięć sądu kształtujących prawo lub stosunek prawny), na co wskazuje treść art. 8 k.p.k. w zw. z art. 88 pkt 1 u.s.z., niemniej uszło uwadze Naczelnego Sądu Pielęgniarek i Położnych, że w analizowanej sprawie nie chodzi o związanie Sądu ustaleniami Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, lecz o to, że ustalenia te obwiniona przedstawiła jako własne stanowisko procesowe, a zawarta w tym stanowisku argumentacja wymagała rozważenia i odniesienia się. Jak wskazano na wstępie części motywacyjnej niniejszego uzasadnienia, z treści art. 457 § 3 k.p.k. wynika konieczność wyjaśnienia w uzasadnieniu orzeczenia, dlaczego zarzuty i wnioski sąd uznał za zasadne lub niezasadne. Z kolei użyte w treści art. 433 § 1 k.p.k. określenie „rozważyć” oznacza wymaganie merytorycznego odniesienia się do tych zarzutów, a nie jedynie formalnego stwierdzenia o ich zasadności lub bezzasadności bez podania argumentacji. Naruszenie tego przepisu polega zatem zarówno na pominięciu przy kontroli odwoławczej zarzutów lub wniosków zawartych w środku odwoławczym, jak i na nienależytym ich rozważeniu. Analiza uzasadnienia orzeczenia Sądu odwoławczego jednoznacznie wskazuje, że Sąd ten nie zrealizował obowiązku przewidzianego w powołanych przepisach i nie wskazał, z jakiego powodu wersja przebiegu zdarzenia przyjęta w wyroku Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, przywołana przez obwinioną X. Y. w jej własnym stanowisku procesowym, nie została przez niego uznana za prawidłową. Wskazuje to również na to, że w istocie argumentacja przywołana przez obwinioną w swojej obronie w ogóle nie została przez Naczelną Sąd Pielęgniarek i Położnych rozważona.

Opisane wyżej uchybienie jest na tyle doniosłe procesowo, że jego zaistnienie musi skutkować uchyleniem zaskarżonego orzeczenia, bowiem wskazuje, że złożony przez stronę środek odwoławczy w istocie nie został rozpoznany.

Z uwagi na dostrzeżenie wymienionego wyżej uchybienia Sąd Najwyższy uchylił – w części dotyczącej obwinionej X. Y. – zaskarżone orzeczenie Naczelnego Sądu Pielęgniarek i Położnych z dnia 25 kwietnia 2024 r. oraz utrzymane nim w mocy orzeczenie Okręgowego Sądu Pielęgniarek i Położnych [...] z dnia 8 lutego 2024 r., a wobec tego, że z dniem 27 kwietnia 2024 r. ustała karalność czynu zarzucanego obwinionej, rozpatrzenie odwołania przez Sąd II instancji nie może mieć już miejsca. Zgodnie bowiem z treścią art. 45 ust. 2 w zw. 45 ust. 1 pkt 4 u.s.z. postępowanie w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej umarza się, jeżeli nastąpiło ustanie karalności.

Stosownie do treści art. 436 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k. w zw. z art. 88 pkt 1 u.s.z. Sąd Najwyższy rozpatrując kasację, ograniczył jej rozpoznanie tylko do niektórych uchybień podniesionych przez stronę w ramach zarzutów kasacji, wobec uznania, że stwierdzone uchybienia są wystarczające do wydania orzeczenia, a rozpoznanie kasacji w szerszym zakresie byłoby przedwcześnie lub bezprzedmiotowe.

Z przedstawionych wyżej względów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji, rozstrzygając o kosztach postępowania kasacyjnego na podstawie art. 67 ust. 2 u.s.z.

[M. T.]

[r.g.]

Marek Dobrowolski

Marek Motuk

Paweł Wojciechowski